

Yıldız Dağlarında Kırsal Kalkınmada Ekoturizm Fırsatları

Erol ÖZKAN ¹

Ahmet KUBAŞ ²

¹ Atatürk Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü, KIRKLARELİ

² Namık Kemal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, TEKİRDAĞ

Özet

Kırklareli'nin Yıldız dağlarında kalan yerleşim yerleri sosyo-ekonomik yönden Trakya bölgesinin diğer yörelerine göre daha az gelişmiştir. Köylülerin büyük bir bölümü ormancılık işlerinde çalışmakta ve orman ürünleri konusunda faaliyet göstermektedirler. Ancak kıyıya yakın olan yerleşim yerlerinde yaşayan bölge halkı ise, bu faaliyetler yanında balıkçılık ve yaz aylarında artan turizm aktiviteleri ile geçimlerini sürdürmektedir.

Özellikle orman içi köylerde yaşayanların refah düzeyinin yükseltilmesi, bölgenin sürdürülebilir kalkınması açısından oldukça önemlidir. Bölgenin sahip olduğu zengin doğal kaynakları (flora, fauna) kırsal kalkınmanın sağlanmasına önemli katkılar sağlayabilir. Yazın Temmuz ve Ağustos aylarında denize girme amacıyla gelenler dışında bölgede çarpıcı bir hareketlilik yaşanmamaktadır. Bu aylar dışında da av turizmi, doğa yürüyüşleri, fotoğrafçılık, kongre turizmi, konferans vb. aktivitelerle bölge çekim merkezi haline getirilebilir.

Yıldız dağlarında bulunan orman köylerinin kırsal kalkınmasının sağlanabilmesi için ekoturizm ağırlıklı turizm hareketleri geliştirilebilir. Bu bağlamda aile işletmeciliğine dayalı turizm ve ev pansiyonculuğunun geliştirilmesi önerilebilir. Köylerdeki uygun evlerin pansiyon olarak kullanılması için bölgede yaşayanlara eğitim ve kredi desteği verilmelidir. Bölgenin tanıtılması ve her mevsim ziyaretlerin yapılması teşvik edilmelidir. Bunun için festivaller düzenlenebilir, bölgede yapılan el sanatları ve manda yoğurdu, organik bal vb. yerel gıdalar tanıtılabilir. Bölgenin önemli bir turizm çekim merkezi olarak tanıtımının yapılabilmesi için, bölgede üretilen alabalık yanında, kum zambağı gibi bitki türlerinden ve longoz ormanlarındaki birçoğu endemik olan bitkilerden de yararlanılabilir. Ayrıca bölgede önemli bitki türlerinin yanında Dupnisa mağarası gibi doğal koruma alanları da bulunmaktadır. Diğer taraftan çalışmaları tamamlanan "Yıldız Dağları Biyosfer Projesi"nin sonuçları da bu bölgenin sürdürülebilir kalkınması için bir rehber oluşturabilir. Bu bölgenin bir kısmının UNESCO tarafından "Biyosfer Alanı" ilan edilmesi durumunda, marka yaratılması suretiyle yerel halkın geçim kaynaklarının genişletilmesi ve geliştirilmesi olanağı yaratılacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, kırsal kalkınma, orman köyleri, Yıldız dağları, Kırklareli

Eco-tourism Opportunities for Rural Development at Yıldız Mountains

Abstract

Yıldız Mountains area of Kırklareli is comparatively less developed than the rest of the Trakya region. Majority of the villagers are involved with forest related jobs but at the coastal areas the villagers are also involved with tourism and fishing.

An increased level of income is crucial for the sustainable growth of the region especially for the villages which are not on the coast. Vast variety of natural resources that the region has may contribute to the rural development of the region. The area which is mostly idle except the summer months and can be a centre for attraction for activities such as hunting, hiking, congress tourism, photographing.

Eco tourism centred economic activities can be developed for rural development of the area. Suitable homes in the area can be encouraged to become family hotels via financial and training supports. The region has to be promoted to attract visitors all around the year. Festivals can be a very suitable tool for the promotion of the region, hand crafts, local cuisine and such can also be used for the promotion of the region as well. The region also hosts Dupnisa cave which is a natural conservation area. "Yıldız Mountains Biosphere Project" can also be considered as a guide for the sustainable development of the region. Declaration of the region as "Biosphere area" by UNESCO may help the region to develop and increase its' level of income by creating a brand recognition

Keywords: Eco-tourism, Rural development, Forest Villages, Yıldız Mountains, Kırklareli

1. GİRİŞ

Ekoturizm; doğal veya kültürel kaynaklardan yararlanma amacıyla yapılan ziyaretlerdir. Ekoturizm faaliyetlerinde ziyaretçiler aynı anda bir veya daha fazla destinasyon tercihi olabilir ancak temel motivasyon faktörü doğal alanlardır.

Ziyaretçilerin ekoturizm amacıyla yaptıkları harcamalar ziyaret alanı ve çevresinde yaşayanların sosyo-ekonomik yapısını doğrudan etkilemektedir. Ziyaret alanının çeşitli özellikleri açısından ziyaretçi sayısını ve ziyaret sıklığını etkilemektedir. Bunlar; doğal

ve kültürel kaynakların potansiyeli, kalitesi, ulaşım, güvenlik, konaklama olanaklarıdır.

Çeşitli coğrafi özellikleri, coğrafi farklılığın getirdiği iklim çeşitliliği, üç kıta arasında doğal bir köprü olması. Anadolu Yarımadası'nı dünyada benzerine az rastlanan bir bitki çeşitliliğine sahip kılmıştır. Avrupa'nın tamamında varolan bitki sayısı toplam 12.000 adet iken bu sayı ülkemizde 9.000 adettir. Ülkemiz bitki çeşitliliği açısından ise Avrupa'dan üstündür. Zira dünyada sadece belli bir bölgede yetişen veya anavatani belli bir bölge olan (endemik) bitkiler açısından ülkemiz Avrupa'dan

üstün olmanın da ötesinde dünyanın birkaç bölgesinden biridir. Avrupa'nın endemik bitki sayısı toplam 2.750 adet iken bu sayı ülkemizde 3.000 adettir (Çoban ve Eger, 2003).

Dağlar alpinizm, yayla turizmi, kış turizmi dışında ekoturizm, kırsal turizm, klimatizme de olanak sağlamaktadır. Dağlar ekoturizmi seçen turistlere bitki örtüsü ve yaban hayatı kaynaklarını gerçek doğal ortamında inceleme ve izleme olanağı verir. Ayrıca Dağ köyleri turistlere ülkeyi yerel mimari özelliklerinin korunduğu ortamlarda yerel yaşam biçimleriyle tanınmasını sağlayan kırsal turizm için uygundur. Sağlık turizminin bir kolu olan klimatizm açısından da orta yükseklikteki dağlık ve ormanlık alanların ikliminin uygun olduğu bilinmektedir (Çoban ve Eger, 2003).

Yıldız dağları da endemik bitki çeşitliliği açısından önemli bir bölgedir. Yıldız dağlarında bulunan köylerin geçim kaynağı tarım arazilerinin kısıtlı olmasından dolayı, genellikle hayvancılık ve ormancılık faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden oluşmaktadır. Ayrıca kış ve bahar aylarında orman alanlarından toplanan mantarlar da önemli bir geçim kaynağıdır. Bölge Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında turizm hareketliliğinin yaşandığı önemli merkezlerden birisidir. Bölgenin tercih edilmesinde çeşitli faktörler bulunmaktadır. Özellikle yıldız dağlarının sahip olduğu doğal kaynaklar, tarihi eserler ve en önemlisi temiz denizi ve kumsalı gelmektedir.

Bölgenin kırsal kesiminde yaşayanların ekonomik durumu yeterli düzeyde değildir. Bu nedenle yıldız dağlarında bulunan köylerde yaşayanların gelir düzeyinin yükseltilebilmesi için Yıldız dağlarının ekoturizm potansiyelinden yeterince yararlanılmalıdır. Bölgede bulunan orman ürünleri el sanatları açısından oldukça önemlidir. Bu ürünler kullanılarak yapılacak mutfak malzemeleri ve süs eşyaları bölgede kırsal kalkınmanın sağlanmasına önemli katkılar sağlayabilir. Katma değeri yüksek ürünler köylerde bulunan Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri aracılığı ile yol kenarlarında kurulacak satış reyonları ile ziyaretçilere pazarlanabilir.

Yıldız dağlarında bulunan alabalık işletmeleri ve restoranlar daha aktif hale getirilmelidir. Özellikle servis hizmetleri ve kalitesi konusunda yeterli eğitim almış elemanlar tarafından bu hizmetler verilmelidir. En azından otel, restoran gibi hizmet sektöründe çalışanların hizmet içi eğitim almaları sağlanmalıdır. Bölgede bulunan işletmelerin genel karakteristiği küçük amatör aile işletmeciliği şeklinde olup, büyük ölçekli modern işletmecilik anlayışına uygun tesis bulunmamaktadır.

Bölgenin bazı kesimleri sahip oldukları ekosistem açısından kırılgan bir yapıya sahiptir. Örneğin Kastro koyunda bulunan endemik kum zambakları işletmeciler tarafından ziyaretçilere kiralanan dört tekerli motorların tehdidi altında bulunmaktadır. Kum zambaklarının çoğalması ve gelişmesini engelleyen bir faaliyet olarak gösterilebilir. Ziyaretçilerin ve işletmecilerin dikkat etmesi gereken en önemli konu; bölgede bulunan

doğal kaynakların koruma-kullanma dengesine dikkat edilmesidir. Her bir ekoturizm faaliyetinin sürdürülebilir olması gelecek kuşaklar açısından önemlidir. Bu nedenle doğayı kullanarak sosyo-ekonomik gelişme ve refah düzeyini artırırken bunun sürekliliği doğal kaynakların sürdürülebilir kullanılmasına bağlı olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

2. MATERYAL VE METOT

Bu makalede daha önce bölgede yapılmış olan bazı araştırma sonuçlarından, Yıldız Dağlarında yürütülmüş olan "Biyosfer Rezervi Belirleme" çalışmaları sırasında yapılan çalıştay, forum vb çalışmaların notlarından ve sözü edilen projenin çıktılarında yararlanılmıştır.

Projenin yoğunlaştığı ve Biyosfer Rezervi olarak önerilen alan Türkiye'nin kuzey batısında ve genellikle Avrupalı Türkiye olarak anılan Türkiye'nin kuzey batı kısmındadır. Proje alanı Karadeniz'e bitişik ve Bulgaristan'a doğru uzanan ve orada Stranca Dağları olarak bilinen Yıldız Dağları'nın Türkiye kısmını kapsamaktadır. 41o55' ve 42o34' kuzey enlemi ve 27o21' ve 28o05' doğu boylamı arasında 130.000 hektarlık bir alanı kuşatmaktadır. Önerilen Biyosfer Rezervi'nin içinde 25 köy bulunmaktadır. Bunlardan Demirköy, Sergen, Yenice ve Kıyıköy kentsel, diğerleri kırsal yerleşimlerdir. Ayrıca bazı ekili alanlar Biyosfer Rezervi olarak önerilen alanın dışında kalan altı köyde ikamet eden kişilere aittir. Proje alanındaki toplam nüfus 18,000 kişidir.

(www.yildizdagiprojesi.cevreorman.gov.tr/region.html)

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Bölgenin Genel Tanımı

Yıldız Dağlarının araştırmaya konu edinilen bölümü daha çok Kırklareli ili sınırları içerisinde kalmaktadır. Kırklareli Demirköy ilçesinin merkezi ve tüm köyleri ile Kırklareli merkez ilçe, Pınarhisar ilçesi, Vize İlçesi, Kofçaz ilçesi ve kısmen Tekirdağ ili Saray ilçesinin kuzey kesimlerindeki orman köyleri incelenen alanı oluşturmaktadır. Belirtilen bölgede köyler genelde orman köyü özelliğindedir, sürekli göç verme durumunda olduklarından nüfusları azalmaktadır ve bu nüfus azalması genç nüfus açısından kendini daha iyi hissettirmektedir. Halihazır durumda köylerin ekonomisi daha çok ormana dayanmaktadır. Okuryazarlık oranı ülke genelinden yüksek olup %95'ler dolayındadır.

3.2. Yıldız Dağlarında Kırsal Kalkınmada Kullanılabilecek Araçlar

Bölgenin kırsal kalkınmasında ön plana çıkarılabilecek başlıca doğal zenginlikleri şu başlıklar altında sıralamak olasıdır. Zengin orman ve bitki örtüsü; Subasar ormanlar (Longoslar); Çok sayıda bulunan doğal göller ve sulak alanlar; Flora zenginliği (endemik bitkiler vb); Fauna zenginliği; Çok sayıda mağara bulunması; Deniz ve geniş kumsallar; Av turizmine ve su sporlarına uygunluk;

Çizelge 1. İğneada Civarındaki Doğal Göller ve Genişlikleri

Erikli Gölü Longozu	456 Ha
Mert Gölü Longozu	332 Ha
Saka Gölü Longozu	620 Ha
Erikli Gölü	7 Ha
Mert Gölü	43 Ha
Saka Gölü	2 Ha
Pedina Gölü	10 Ha
Hamam Gölü	18 Ha
Erikli Sazlığı	52 Ha
Mert Sazlığı	224 Ha
Saka Sazlığı	39 Ha
Mert Gölü – Panayır İskelesi Arası Kum Bandı	131 Ha

Kaynak: www.yildizdagiprojesi.cevreorman.gov.tr/region.html

Temiz hava, bol su kaynakları; Nesli azalmış olan hayvanlardan anda varlığı; Odun dışı orman ürünlerinin varlığı; Organik ürünlere ulaşılabilirlik kolaylığı vb.

Yıldız dağları, longoz ormanları, koruma alanları ve daha birçok doğal türleri barındıran zengin bir orman alanıdır. Ayrıca ulaşım kolaylığı yörenin önemli bir turizm merkezi olabilmesi için çok önemli fırsatlara sahiptir. Bölgeye çok yakın olan Kıyıköy-Kastro korunan bir alan olup her yaz İstanbul ve çevre illerden yaklaşık 60 bin civarında ziyaretçi ağırlamaktadır (Kubaş, 2010).

Yıldız dağları sahip olduğu orman varlığı ve kalitesiyle bölgenin en zengin meşe ve çam ormanlarına sahiptir. Ayrıca başta Dupnisa mağarası ve bunun dışında çok sayıda mağara ve arkeolojik eser bulunmaktadır. Koruma alanları, milli parklar ve deniz, kumsalı, longoz ormanları ve İstanbul'a olan yakınlığı ve ulaşım kolaylığı ile hızla gelişebilecek önemli bir alandır. Ayrıca bölgede bulunan alabalık üretme tesisleri bu bölgenin en önemli ürünleridir. Alabalık tesisleri av yasağının olduğu dönemlerde yol kenarında kurulacak doğal restoranlarda ziyaretçilere sunulabilir.

Yıldız dağları manda yetiştiriciliği konusunda deneyime sahip bir bölgedir. Burada manda sayısının artırılması manda sütü ve süt ürünleri (manda peyniri, manda yoğurdu, manda loru ve tereyağı) üretiminin artmasına katkı sağlayacaktır. Bu ürünlerin pazarlanması hem bölgenin tanıtımına katkı yapacak, hem de kırsal bölgelerde yaşayan üreticilerin gelirlerini artıracaktır. Ancak manda sütü ve süt ürünleri üretiminde hijyen koşullarını dikkate alan işletmeler kurulmalıdır.

Bölge çok zengin bir floraya sahip olduğundan, burada yapılan arıcılık faaliyetinden elde edilen balın kalitesi yüksektir. Bal dışında burada yetiştirilecek her türlü tarımsal ürün ve gıdanın marka haline getirilmesi ve modern yöntemlerle pazarlanması üretici gelirlerini artıracaktır.

Tekirdağ ili Saray ilçesi kış aylarında topladığı mantarlar ile bilinen bir ilçedir. Bu aylarda ekolojik mantar yemeği yapan restoranlar ortaya çıkabilir, bunların tanıtımı yapılabilir, ızgara mantardan, kaşarlı, sote vb. çok çeşitli mantar yemekleri yapılabilir. Mantar sezonu yıllara göre değişmekle birlikte yaklaşık 4-5 ay

sürmektedir. Ayrıca bu mantarlar kurutulularak yemeklerde kullanılabilir. Saray ilçesi doğal mantarlarıyla ünlü bir ilçe haline dönüştürülebilir. Bunun için festival bile düzenlenebilir, mevsiminde bazı alanlar korunup buralarda gelen ziyaretçilere mantar toplama işlemi yaptırılarak gelir sağlanabilir. Doğal mantarların yıl boyu yemeklerde kullanılabilmesi için konuyla ilgili uzmanlardan yardım alınabilir. Böylece ziyaretçiler bölgede bulunan restoranlarda yılın her ayı doğal mantar yemeği bulabilirler (Kubaş, 2010). Benzer durum bölgedeki Demirköy, Vize ve bir nebze Pınarhisar ilçesi için de söz konusudur.

Çizelge 2. Yıldız Dağlarının Mağara Varlığı

Mağaranın Adı	Envanter Kayıdı	Bulunduğu İlçe
Ağıl	Mağara	Vize
Alişahin Pınarı	Yatay Mağara	Vize
Armağan 1	Dikey Mağara	Dereköy
Armağan 2	Dikey Mağara	Dereköy
Avcı	Mağara	Demirköy
Bağlar	Yatay Mağara	Vize
Bedre Mağarası	Mağara	İnce
Bektaşın Sayalar	Mağara	Vize
Bezirgan	Mağara	Demirköy
Bostanlıklarla Düdeni	Yatay Mağara	Vize
Canlı	Mağara	Vize
Çatalpoyra	Mağara	Eflekani
Çatalyol	Mağara	İğneada
Çiftlik	Yatay Mağara	Koçfaz
Deniz	Yatay Mağara	Vize
Domuzdere	Yatay Mağara	Vize
Dupnisa	Yatay Mağara	Demirköy
Eriklik	Mağara	Merkez
Kale	Yatay Mağara	Demirköy
Kaptanın	Yatay Mağara	Vize
Karlık	Mağara	Demirköy
Kaynak 2	Mağara	Demirköy
Kazandere / Serap	Yatay Mağara	Dereköy
Kıyıköy	Yatay Mağara	Vize
Kız	Mağara	Demirköy
Kızılağaç	Yatay Mağara	Vize
Kızlar	Mağara	Demirköy
Koca 1	Yatay Mağara	Vize
Kocaçayırılar	Yatay Mağara	Vize
Kocakaynak	Mağara	Merkez
Kovantaşı	Yatay Mağara	Vize
Koyunbaba	Yatay Mağara	Merkez
Kuru	Mağara	Demirköy
Kurudere	Yatay Mağara	Vize
Kurudere 1	Yatay Mağara	Saray
Kurudere 2	Yatay Mağara	Saray
Kuşluk	Mağara	Vize
Kuşpınar	Yatay Mağara	Merkez
Maden	Mağara	Demirköy
Mermer	Mağara	İğneada
Midye	Mağara	Merkez
Murgile	Mağara	Demirköy
Ocak	Mağara	Vize
Pınar	Mağara	Demirköy
Pestilin	Yatay Mağara	Vize
Selimin	Yatay Mağara	Vize
Sivrikaya	Mağara	Vize
Soğucak	Yatay Mağara	Vize
Şeytanderesi	Mağara	Kazankaya
Tripez	Mağara	İğneada
Uzuntarla	Mağara	Vize
Yazılıtaş	Mağara	Demirköy
Yenesu	Yatay Mağara	Vize
Yeşillik	Yatay Mağara	Demirköy

Kaynak: www.yildizdagiprojesi.cevreorman.gov.tr/region.html

Özellikle Bolet olarak isimlendirilen ve ihracat amacıyla toplanıp pazarlanan bu mantarın katma değerini yükseltecek işlemlerden geçirildikten sonra pazarlanması konusunda araştırmalar yapılabilir. Bunun dışında mantar toplama ve paketleme konusunda uzmanlaşma sağlanabilir. Doğal mantarlar konusunda bölgede yapılacak teknik ve ekonomik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bölgede yapılan mantar toplama aktiviteleri ön plana çıkarılarak yaz mevsimi dışında kış ve bahar aylarında bölgeye ziyaretçi çekilebilir.

Yıldız dağlarının en önemli özelliği sahip olduğu orman varlığı olduğuna göre orman ürünleri ve işleme sanayi geliştirilebilir. Özellikle orman ürünlerinden doğal görünümlü mobilyalar, ev eşyaları, el sanatları ve yöreyle özdeşleşen mutfak malzemeleri olabilir. Bunun sağlanmasında ağaç işleri ve el sanatları konusunda uzman kişilerin vereceği eğitimler yararlı olabilir. Her köyden gönüllülerin alacağı ağaç işleme kursları kırsal kalkınmada ilk adım olabilir.

Ziyaretçilerin çiftlik yaşamı içerisinde üretime katılarak zaman geçirmeleri tarım turizminin ana yapısını oluşturmaktadır. Günlük işlere katılan ziyaretçiler köy ortamında zaman geçirmekte ve doğal ürünlerle beslenmekte ve barınmaktadır. Bu amaçla özellikle kullanılmayan eski evler tamir edilerek konaklamada kullanılabilir. Yıldız dağlarında bulunan bazı köylerde örnek uygulamalar gerçekleştirmek amacıyla ekoturizm yanında tarım turizminden de yararlanabilir. Tarım turizminin bölgede yaygınlaştırılabilmesi amacıyla örnek işletmeler oluşturulabilir.

Bu güne kadar bölgede yerli ve yabancı bilim adamlarınca yapılmış faunistik çalışmaların değerlendirilmesiyle elde edilen bilgiler bölgenin fauna bakımından zenginliğini göz önüne sermektedir.

Proje alanı içinde faunal bakımından en fazla çalışılmış olan kısmı dünyanın ve Türkiye'nin ender doğal güzellikleri arasında yer alan, çok sayıda bitki ve hayvan türlerine ev sahipliği yapan İgneada Longos'u ve ormanlarıdır.

Özellikle Trakya Üniversitesi başta olmak üzere birçok araştırmacının bölgede yapmış olduğu bilimsel çalışmalar sonucunda memeliler, kuşlar, sürüngenler, iki yaşamlılar ve balıklara ait toplam 326 omurgalı türünün ve 311 omurgasız (kız bakireleri/tayyare böcekleri ve kelebekler) türünün bölgede varlığı tespit edilmiştir.

Memelilerden 8 takım ve 18 familyaya ait 65 tür; kuşlardan 20 takım ve 53 familyaya ait 197 tür; sürüngenlerden 2 takım ve 9 familyaya ait 27 tür; iki yaşamlılardan 2 takım ve 5 familyaya ait 9 tür ile balıklardan 5 takım ve 11 familyaya ait 28 tür olmak üzere omurgalılara ait toplam 37 takım ve 96 familyaya ait 326 omurgalı türünün bölgede yaşadığı tespit edilmiştir. Omurgasızlardan (böcekler) Odonata (su bakireleri/tayyare böcekleri) takımından 8 familyaya ait toplam 27 türün ve Lepidoptera (kelebekler) takımından 13 familyaya ait 131 türün bölgede yaşadığı tespit

edilmiştir. Belirtilen 2 böcek takımının 21 familyasına ait toplam 158 böcek türünün proje alanında bulunduğu belirlenmiştir (T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı-1).

Tüm faunal veriler değerlendirildiğinde omurgalı ve omurgasızların toplam tür sayısı 484 gibi yüksek rakamlarda olması bölgenin faunal açısından hayli yüksek öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Proje alanındaki memeliler Türkiye memelilerinin % 40'ını, kuşlar Türkiye kuşlarının % 42'sini, sürüngenler Türkiye sürüngenlerinin % 42,8'ini, iki yaşamlılar Türkiye iki yaşamlılarının % 24,7'ini, balıklar Türkiye tatlısu balıklarının % 17,8'ini, su bakireleri Türkiye su bakirelerinin % 24,1'ini ve kelebekler Türkiye kelebeklerinin % 2,2'sini oluşturmaktadır.

(www.yildizdagiprojesi.cevreorman.gov.tr/region.html)

Bütün bu sıralanmaya çalışılan özellikler, ekoturizm açısından bölgenin güçlü yönleri olarak algılanmalıdır. Yöre halkının konuksever olması ve yerel nüfusun ekoturizmin gelişmesi ile ilgilenmesi de bir avantaj olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca İstanbul gibi bir metropoliteneye yakın olmasının bazı yönlerden olumlu katkısının olacağı düşünülmektedir.

3.3. Yıldız Dağlarında Ekoturizm İçin Riskler ve Öngörüler

Yukarıda aktarılan olumlu ve ekoturizm açısından avantaj sayılabilecek özelliklerin yanında, bazı olumsuzlukların ve risklerin varlığı da gözden uzak tutulmamalıdır.

Bölgede genç nüfusun azalması ve bazı köylerin neredeyse boşalması ekoturizm de dahil olmak üzere kırsal kalınma aktiviteleri için bir olumsuzluk olarak görülebilir. Çünkü bu gelişme ekoturizm vb. aktivitelerin yerel halkın kendi dinamikleriyle sürdürülebilirliğini engelleyen bir olumsuzluk olarak değerlendirilmektedir.

Bölge halkının kırsal turizm veya ekoturizm konusunda bilgi düzeyleri oldukça düşüktür. Bu nedenle eğitimlerle bunun yükseltilmesi sağlanamadığı durumda gelişmeyi engelleyici bir olumsuzluk olarak varlığını sürdüreceği söylenebilir. Yine benzer şekilde bölge halkının gelir düzeyi oldukça düşüktür. Bu bağlamda yatırım sermayesi güçlüğü çekileceği şüphesizdir. Bu nedenle eğitim çalışmalarının yanında mutlak suretle kredilendirme vb. yoluyla iyileştirme veya yatırım sermayelerinin güçlendirilmesi gereklidir. Aksi takdirde bölge halkının kendi özgücünü ile iyileştirme yatırımları yapması çok olası görülmemektedir. Bu durum da salt ticari amaçlarla yabancı yatırımcıların ve girişimcilerin bölgeye gelmesi sonucunu doğurabilir. O takdirde de yerelin dinamikleri ile gelişen ve sürdürülen bir ekoturizmden ya da kırsal kalkınmadan söz etmek olanaklı olmayacaktır. Üstelik bu türden bir gelişim süreci doğa açısından hızlı bir bozulma sürecini de beraberinde getirebilir.

Yeni liman, nükleer enerji santrali, büyük bir baraj ve çimento fabrikası gibi ileriye dönük yatırım ve inşaat

projeleri, yoğun kamyon trafiği yaratarak, ekoturizm faaliyetlerine ve İğneada'nın doğal alan imajına zarar verebilir. Doğanın, özellikle ormanların, aşırı derecede kullanılması ve yasal olmayan, bilgisizlikten kaynaklanan eylemler, yaban hayatını yok ederek ve orman yangınlarına yol açarak, doğayı tehdit etmekte ve zararlılara neden olmaktadır. Düzensiz ve plansız inşaatlar ve ortaya çıkan yerleşim alanları, bölgedeki en önemli ekosistemlerin bazılarını tehdit etmektedir. Deniz kirlenmesi ve deniz ürünlerinin azalması da bir anlamda dolaylı olarak tehdit olabilir (T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı-2).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kum zambaklarının korunması amacıyla motor aktivitelerine son verilirken kamp alanından denize yapılacak belli doğal yürüyüş yolları ile denize ulaşım sağlanmalıdır. Ayrıca bölgede bulunan sulak alan ve sazlıklarda bulunan hassas fauna açısından da risk oluşturmaktadır. Bunun yanında denizden yararlanan ziyaretçiler açısından da sorun oluşturan motosiklet aktivitelerinin burada yapılması önlenmelidir. (Dilek ve Kubaş, 2009).

Ağaç işleme ve el sanatları konusunda faaliyet gösteren işletme sayısı oldukça sınırlıdır. Yerel yönetimler bu konuda açılacak kursları teşvik ederek destekleyebilirler. Bu konuda çeşitli projeler hazırlanarak finansman sağlanabilir.

Turistlerin coğrafi görünüm bakımından tercihleri özellikle reliefi fazla, arızalı bir yapıya dayanan manzaradan yana olduğu anlaşılmaktadır. Daha düz alanlar uzun mesafelerde manzaralar oluşturmaları için genelde sıkıcı olarak algılanırlar; Buna karşın araştırmalara göre turizm açısından en çok tercih edilen alanlar yer şekillerinin çok çeşitli olduğu alanlardır. Türkiye'de yer şekilleri turizm için zengin kaynaklar oluşturmaktadır (Çoban ve Eğer, 2003).

Bu sözü edilen özelliklerin ele alınan Yıldız dağları ve çevresi için de geçerli olduğu anlaşılmaktadır. Tüm bu koşulları göz önüne aldığımızda, Yıldız dağları ve içerisindeki veya yakınındaki yerleşim birimleri yüzey şekilleri ve bitki örtüsü bakımından önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Gerekli tesisler ve tanıtım yapılarak, Bölge kıyı turizmi yanında ekoturizm alanında da büyük kazanımlar elde edebilir. Bütün yıl boyunca başta yerli turist olmak üzere turist çeken bir bölge konumuna gelebilir.

Keza aynı dağların komşu ülke Bulgaristan'da kalan kesimindeki köylerde ekoturizm faaliyetlerinin sürdürülmekte olduğu bilinmektedir. Aynı ekolojiye, benzer floraya ve faunaya sahip olan Türkiye kesiminde bu faaliyetlerin geliştirilerek sürdürülebilir kılınması için bir engel olmadığı açıktır. Ancak bir takım özendirici uygulamalara ve teşviklere ihtiyaç olduğu gözlenmektedir.

Bölgenin kalkınmasında önemli bir itici güç olacağı öngörülen ekoturizm veya çiftlik turizmi faaliyetlerinin

ivme kazanarak gelişebilmesi için, bölge halkına gerekli eğitimlerin verilerek bilinçlendirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Bunun yanında gelir düzeyi oldukça düşük olan bölge halkına gerekli iyileştirmeleri yapabilmesi için uygun koşullarda destekler verilmeli, kredi sağlanmalı, gerekirse vergi muafiyeti getirilmelidir. Valilik, Belediyeler, Kültür ve Turizm Müdürlükleri ve diğer ilgili kuruluşlar ile Sivil Toplum Kuruluşları ve gönüllü oluşumlar tarafından bölgenin tanıtımına önem verilerek, seyahat acentelerinin bölgeyi programlarına almaları sağlanmalıdır. Bunların belirli düzeyde gerçekleştirilebildiği durumda, bölgenin kırsal kalkınmasındaki önemli bir engelin aşılacağı öngörülmektedir.

KAYNAKLAR

Çoban, F., Eğer, M., 2003. Türkiye Turizminde Doğal Çekicilikler (Yerşekilleri + Bitki Örtüsü). Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi. İzmir.

Dilek, E. F., Kubaş, A., Ekoturizm Girişimciliğinde Doğal Kaynakların Koruma-Kullanma Dengesi, I. Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Stratejileri Sempozyumu, TÜ, NKÜ ve Kırklareli Üniversitesi, 247-254, 16-18 Ekim 2009, Edirne.

Kubaş, A., Saray İlçesi Ekoturizm Potansiyeli, Saray Değerleri Sempozyumu, Namık Kemal Üniversitesi, 15 Ekim 2010. Saray.

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı (1) Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi (Gef-II) İğneada Faunası (Kesin Rapor).

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı (2) Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi (Gef-II), İğneada Longozlarının Ekoturizm Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi Sonuç Raporu.

www.yildizdagiprojesi.cevreorman.gov.tr/region.html